Należytość pocztowa opłacona gotówką | Cena 25 groszy

TYGODNIK ŻYDOWSKI

Organ Organizacji Syjonistycznej w Tarnowie

Rok XI | Tarnów, piątek 27 maja 1938 r. | Nr. 21

„Syjonizm dąży do stworzenia publiczno-prawnie zagwarantowanej siedziby dla narodu żydowskiego w Palestynie".

(Bazylea 1897)

Nr. tel. 45 Konto P.K.O. 410.288

Redakcja i administracja: pl. Kazimierza W. 3
Godziny przyjęć od godz. 4 do 5 popołudniu

Rękopisów nie zwraca się

T R E Ś Ć:

Dr I. SCHWARZBART

Dwa nowe plany

Wyrastają plany jak grzyby po deszczu. Angielskie pismo „Star" donosi, że plan podziału Palestyny jest z ustąpieniem Ormsby Gorv pogrzebany; nazajutrz poważny tygodnik „Near East and India" twierdzi, że podział nastąpi ale na kantony; dzień później pojawia się plan rozbicia Palestyny na kilkanaście „hrabstw" żydowskich, arabskich i mieszanych; a zaraz po tym plan przyłączenia Palestyny do... Egiptu No i cała paczka planów dawnych w najrozmaitszych wariacjach o utworzeniu państwa arabskiego w Palestynie z mniejszością żydowską 35 proc., 40 proc.; ażeby zaś ta pstrokacizna była jeszcze bogatszą i jeszcze bardziej — absurdalną to pojawiają się także plany przyłączenia części Palestyny do Syrii, części do Iraku...

A wśród tego jarmarku „planów" prasa rewizjonistyczna twierdzi z właściwą jej apodyktycznością, że plan podziału już dawno jest zaniechany i że Anglia przygotowuje tylko sprawozdanie nowej Komisji, aby uzasadnić później formalny odwrót. Równocześnie zaś niektórzy politycy syjonistyczni twierdzą na oficjalnych konferencjach z tą samą apodyktycznością, że.. Państwo żydowskie nie tylko, że będzie, ale nawet już — jest postanowione, tylko że Anglia przygotowuje sobie celowo sprawozdanie nowej Komisji, aby... uzasadnić obwołanie Państwa żydowskiego. A wszyscy wiedzą oczywiście najpewniej, nieomylnie...

Pragnąłbym opinię żydowską przestrzec przed pochopnym nastawieniem się na którąkolwiek z tych wiadomości.

Jeśli się zagadnienie traktuje odpowiedzialnie i nie emocjonalnie, to wolno tylko rejestrować i naświetlać, ale nie przepowiadać. Nikt przecież nie wie, jakie tajne instrukcje ma Komisja, a byłoby naiwnością przypuszczać, że takich nie ma i że obowiązują ją tylko instrukcje ogólne, ogłoszone w Białej Księdze b. ministra Ormsby Gorego. Zagadnienie Palestyny jest zagadnieniem przede wszystkim politycznym, a eksperci mają tylko rolę przygotowania materiałów, albo dla zamierzeń politycznych rządu angielskiego z góry wytyczonych, albo celem uzgodnienia wniosków Komisji z tymi zamierzeniami, do jakich rząd brytyjski zdecyduje się w chwili, którą dla decyzji będzie uważał za odpowiednią.

Są pewne symptomy, na podstawie których można — z generalną klauzulą rebus sic stantibus — wyciągnąć wniosek, że rząd brytyjski kroczy w tej chwili ku podziałowi kraju mimo przeciwnych pogłosek i twierdzeń. Pomijam enuncjacje słowne rozmaitych reprezentantów rządu składane publicznie i niepublicznie. Pomijam je, bo enuncjacje te nie świadczą jeszcze o tym, że rzeczywiste zamiary rządu nakrywają się z treścią tych enuncjacyj. Ale są dwa symptomy, wskazujące na tendencje podziałowe.

Pierwszy, pozytywny, to prowadzone przez czynniki wojskowe pomiary i studia granic i terenu.

Drugi, negatywny, to antypodziałowy niesłychanie zaciekły terror arabski w kraju i energiczne montowanie interwencji arabskich czynników w Syrii, Egipcie, Iraku, Libanonie i nawet w Indiach przeciw podziałowi. Akcja ta kierowana jest przez muftiego. Arabowie mają o zakulisowych zamiarach rządu lepsze informacje od nas, a to dzięki bliskim stosunkom administracji palestyńskiej ze sferami arabskimi i dzięki antypodziałowemu nastawieniu tej administracji. Jeśli z taką energią zorganizowali akcję wojskową i polityczną przeciw podziałowi, to widocznie mają informacje z tych właśnie źródeł, że rząd przygotowuje podział kraju.

Ale są to tylko symptomy na dziś. Co rząd postanowi ostatecznie — tego nikt nie wie. A decydować będzie Anglia, bo przy dzisiejszym stanie niemocy Ligi Narodów nie można się spodziewać, że komisja mandatowa a raczej Rada Ligi Narodów będzie chciała lub mogła przeciwstawić się wnioskowi Anglii. Doświadczenia z raportem lorda Peela są tego dowodem, a od tego czasu stanowisko Ligi Narodów jeszcze bardziej osłabło.

Wśród powodzi nowych planów godzi się jednak bliżej zanalizować dwa z nich, a to plan Komisarza uchodźców Malcolma i plan sędziego Bernarda Rosenblatta, może najoryginalniejszego z wszystkich.

Plan Malcolma przewiduje podział i utworzenie Państwa żydowskiego, ale w granicach odmiennych, niż lord Peel. Powiększa on teren Państwa żydowskiego z 4.500 km kwadratowych do blisko lub przeszło 10.000 km kw. Plan ten zwęża nieco kurytarz angielski ale przedłuża go poza Jerozolimę aż po Morze Martwe i częściowo do Transjordanii, tak, że Zakłady Potasowe Nowomiejskiego nad Morzem Martwym znalazły się w obrębie kurytarza angielskiego. Co stę tyczy Państwa żydowskiego, to plan ten przesuwa przede wszystkim na całej przestrzeni granice wschodnie bardziej na Wschód, tak że od Bejt Szan, aż po Jerozolimę wokoło, teren Państwa żydowskiego obejmowałby nietylko Daganię, nowe punkty kolonizacyjne w dolinie Jordanu i Bejt Szanu i stację Rutenberga ale i pewne zaplecze dla tego terenu w Transjordanii. W ten sposób granice wschodnie ewentualnego Państwa żydowskiego obejmowałyby część wzgórz koło Bejt Szanu i podnóża gór Efraim i Judei, a w rezultacie doliny Jezreel, Chefer i Szaron miałyby jako taką naturalną ochronę strategiczną. Wreszcie plan ten włącza nieprzerwanym pasem nową Jerozolimę do Państwa żydowskiego i przedłuża znacznie pas nadbrzeżny Państwa żydowskiego aż do Rafy t j. do granicy Synajskiej. Teren tak planowanego Państwa byłby jednak rozerwany kurytarzem angielskim na dwie części, gdyż kurytarz angielski obejmowałby wąski pas nadbrzeżny między Tel Awiwem a Jaffą. Poza tym Akko i Gaza stanowić miałyby enclawe arabskie.

Reszta terenu zostałaby podzieloną między państwo arabskie i terytorium mandatowe, do którego należałaby większa część Negewu na pd. od Bersheby. Ta część Negewu łączyłaby się jednak bezpośrednio z Państwem Żydowskim i byłaby w ten sposób dostępną dla kolonizacji żydowskiej.

Nie sposób przewidzieć, czy i w jakim stopniu plan ten, pochodzący od tak poważnej osobistości, wpłynie na decyzje rządu, czy też pozostanie częścią... literatury podziałowej. Wątpić należy, czy administracja palestyńska plan taki poprze.

Niezwykle oryginalnym jest plan drugi, sędziego amerykańskiego i znakomitego syjonisty, Bernarda Rosenblatta, ogłoszony w ostatnim numerze oficjalnym organu Agencji żydowskiej „New Judaea" z maja br. Plan ten domaga się nie mniej i nie więcej jak utworzenia „Stanów Zjednoczonych Palestyny" w niepodzielonej Palestynie wraz z Transjordanią. Cały ten teren zostałby wewnątrz podzielony na trzy części: Państwo żydowskie, Państwo arabskie i teren mandatowy. Państwo żydowskie miałoby otrzymać granice większe niż w planie Peela, ale nie tak „wielkie" jak w planie Malcolma. W obu państwach powstaje odrębny parlament i własna milicja. Oba państwa regulują autonomiczne swe sprawy wewnętrze. Arabowie

Prezydium i Wydział Stowarzyszenia Kupców i Przemysłowców w Tarnowie wyrażają skarbnikowi Stowarzyszenia p. S. GELBOWI serdeczne współczucie z powodu śmierci Jego

błp. OJCA

z Państwa żydowskiego mają prawo wyborcze do parlamentu Państwa arabskiego, natomiast Żydzi z Państwa arabskiego wybierają do parlamentu w Państwie żydowskim. Wszystkie trzy tereny tworzą „Unię federacyjną Palestyny". Władza ustawodawcza tej Unii spoczywa w ręku Senatu, do którego oba państwa wysyłają równą ilość senatorów. Przewodnictwo senatu spoczywa w ręku Wysokiego Komisarza, który stoi poza tym na czele terenu mandatowego. Do Senatu należy polityka zagraniczna Palestyny pod kierownictwem Wielkiej Brytanii, obrona całego kraju przy pomocy wojska Unii, wspólne sprawy, przekazane Senatowi uchwałą większości każdego z obu parlamentów Państwa żydowskiego i Państwa arabskiego. A wreszcie imigracja żydowska byłaby w zasadzie dozwoloną tylko do Państwa żydowskiego, ale Państwo żydowskie miałoby możność ekspanzji handlowej także w Państwie arabskim. Na terenie mandatowym byłaby dopuszczalną kolonizacja żydowska i arabska.

Oto — główna osnowa projektu sędziego Rosenblatta, który w planie swym upatruje rozwiązanie konfliktu arabsko-żydowskiego w interesie Żydów, Arabów i Anglii.

Rejestrujemy ten oryginalny i dziwaczny plan ze względu na jego oryginalność. Konstytucja amerykańska wybiła widoczne piętno na pomyśle B. Rosenblatta.

Mam wrażenie, że plan ten przejdzie do literatury. Ale warto mu się przypatrzyć, choćby dlatego, aby stwierdzić, do jakich rozbieżności i śmiałych koncepcji dochodzi chaotyczne poszukiwanie rozwiązania bezsprzecznie skomplikowanego problemu.

Na dziś — tyle.

Nowy plan znanego posła angielskiego Locker-Lampson, stojącego w dość żywym kontakcie z unią rewizjonistyczną zasługuje na odrębną uwagę, choćby dlatego, że wysuwa on — zdaje się — utrzymanie mandatu angielskiego w całej niepodzielonej Palestynie po obu stronach Jordanu...

Ze Stowarzyszenia Kupców i Przemysłowców

W czwartek 19 b. m. odbyło się w lokalu Stowarzyszenia zebranie przemysłowców branży konfekcyjnej przy licznym udziale zainteresowanych, celem wyboru delegatów na konferencję ośrodków przemysłu konfekcyjnego w Polsce, odbytą w Łodzi 22 bm. w sprawie ustalenia definitywnego stanowiska obronnego wobec odbiorców gdańskich, uczestniczących w akcji eksterminacyjnej wobec przedstawicieli żydowskich. Zebranie uchwaliło wysłać na wspomnianą konferencję dwóch delegatów, którzy na zjeździe w Łodzi wespół z delegatami innych ośrodków przemysłu konfekcyjnego powzięli odpowiednie rezolucje w związku z przedmiotową akcją oraz ustanowili zastosować się mające sankcje i środki represyj wobec tych uczestników, którzyby sabotowali solidarną akcję obronną przemysłu konfekcyjnego wobec firm gdańskich.

W piątek 20 b. m. interweniowało Prezydium Stowarzyszenia w Urzędzie Skarbowym w sprawie wymiarów podatku przemysłowego od obrotu za rok 1937.

W niedzielę 22 bm. odbyło się w Krakowie doroczne Walne Zgromadzenie członków Związku Stowarzyszeń Kupieckich Małopolski Zachodniej w którym brali udział z ramienia Stowarzyszenia pp. prezes mgr H. Spielman i Wolf Götzler, który został wybrany wiceprzewodniczącym zgromadzenia. W stojącej na wysokim poziomie wyczerpującej dyskusji nad zagadnieniami organizacyjnymi zabrał między innymi głos prezes mgr H. Spielman, który w dłuższym przemówieniu zobrazował położenie socjalno-ekonomiczne kupiectwa żydowskiego w Polsce i wskazał na nieodpartą konieczność solidarnej obrony żydowskich placówek gospodarczych. W wyniku przeprowadzonych wyborów do władz Związku wybrany został delegatem do prezydium Związku prezes mgr H. Spielman, a pp. wiceprezesi Stowarzyszenia S. Dintenfass i H. Holländer członkami wydziału Związku.

W związku z pismem Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie w sprawie wskazania przez Stowarzyszenie kandydatów na sędziów handlowych przy tut. Sądzie Okręgowym — Stowarzyszenie przedłożyło 32-osobową listę kandydatów na powyższe stanowiska.

Podaje się do wiadomości zainteresowanych, iż sekretariat Stowarzyszenia udziela informacyj oraz wskazówek w przedmiocie ustalania wartości poszczególnych ubezpieczeń, należących do przejętego przez P. K. O. portfelu ubezpieczeń b. T-wa „Feniks".

W niedzielę 29 bm. odbędzie się punktualnie o godzinie 7-mej wieczór w lokalu Stowarzyszenia posiedzenie Wydziału z następującym porządkiem obrad: 1) odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia, 2) sprawozdanie ogólne, 3) sprawozdanie z obrad Walnego Zgromadzenia Związku Stow. Kupieckich w Krakowie, oraz konferencji przemysłu konfekcyjnego w Łodzi, 4) sprawy bieżące, 5) wnioski i interpelacje.

Mgr H. SPIELMAN

„O ile sam sobie nie dopomogę - to któż mi dopomoże?"

(Hillel)

Hasło oszczędności propagowane z dużą siłą przez żydowski ruch spółdzielczy wydaje się w chwili obecnej szczególnie trudne do urzeczywistnienia. Z bólem i smutkiem mogłyby przyjąć wezwanie żydowskich spółdzielni zrozpaczone masy żydowskie wypierane ze swych placówek pracy, albo wogóle nie mogące zdobyć sobie pozycyj zarobkowych i tak samo mogłyby się ustosunkować do Miesiąca Oszczędności niezliczone rzesze Żydów pogrążonych w trosce, skąd wydobyć minimalny zarobek niezbędny do zaspokojenia najpilniejszych potrzeb codziennych, do zapłacenia czynszu, do pokrycia pretensyj wierzycieli, a w pierwszym rzędzie należności Urzędu Skarbowego.

I jakkolwiek stopa życiowa społeczeństwa żydowskiego w Polsce spadła na najniższy już chyba poziom, jakkolwiek nasze warunki bytowania stają się coraz gorsze i twardsze, to jednak hasło oszczędności należy utrzymać i wpajać w masy żydowskie w myśl słynnego powiedzenia Hillela stanowiącego nagłówek niniejszych uwag. Mimo zmniejszonych dochodów, mimo ciągłych ograniczeń budżetów domowych musi każdy Żyd myśleć o jutrze, które przyjdzie i pewną, chociażby najskromniejszą nadwyżkę na to jutro odkładać. Każdy Żyd winien sobie przyszłość zabezpieczyć i raczej zrezygnować bodaj z najkonieczniejszych potrzeb, jak zaniechać oszczędzania części swego dochodu na następne lata. Im więcej potrafimy zaoszczędzić, tym łatwiej przebędziemy obecny okres nieubłaganej i bezlitosnej walki prowadzonej przeciwko nam. A gdy znowu zaistnieją warunki dla normalnego rozwoju przedsiębiorczości i inicjatywy odłożone w ciężkiej godzinie kapitały będą mogły spełnić wielką i pożyteczną rolę w odbudowie zniszczonych i straconych pozycyj.

Ale i dziś nasze nadwyżki kapitałowe mogą stać się ważnym instrumentem naszej samoobrony gospodarczej, o ile będą umiejętnie i rozsądnie lokowane. Większość żydowskich kupców i przemysłowców nie posiada dostatecznych kapitałów obrotowych i musi korzystać z kredytów, których brak doprowadza do zahamowania działalności przedsiębiorstwa, a nawet do zupełnego jego upadku.

Głównym źródłem kredytu dla handlu żydowskiego — to żydowskie spółdzielnie kredytowe. One mają się też stać ową wielką organizacją samoobrony gospodarczej ludności żydowskiej dla utrwalenia naszej gospodarki na mocnych i trwałych zasadach.

Spółdzielczość żydowska powinna stać się najpoważniejszym czynnikiem w kierunku produktywizacji mas żydowskich, uzdrowienia żydowskiej struktury gospodarczej i stworzenia warunków dla normalnego żydowskiego życia ekonomicznego.

Spółdzielczość żydowska będzie mogła urzeczywistnić swoje posłannictwo społeczne i narodowe jedynie w tym wypadku, gdy całe społeczeństwo żydowskie poświęci więcej uwagi idei spółdzielczej, którą tak barwnie określił Luigi Luzzati powiadając: „że świeci ona jak słońce, a ślepcem jest ten, kto jej nie widzi". Społeczeństwo żydowskie powinno zrozumieć, że jedyna droga ratunku prowadzi wyłącznie przez popieranie spółdzielni żydowskich trudniących się udzielaniem kredytów kupiectwu żydowskiemu, a to przez lokowanie swoich oszczędności i nadwyżek kapitałowych w instytucjach spółdzielczych.

Już czas najwyższy, by społeczeństwo żydowskie zrozumiało, że skupienie się dookoła żydowskiego ruchu spółdzielczego stanie się pozytywnym i skutecznym czynnikiem w jego zmaganiach o utrzymanie się na powierzchni życia gospodarczego w Polsce i umożliwi mu zdecydowane przeciwstawienie się wszelkim zakusom niszczycielskim oraz uratowania swego stanu posiadania. Jedynie pod tym warunkiem spełni spółdzielczość żydowska na trudnym i ciernistym odcinku naszych dziejów swą wielką i szczytną misję społeczną i narodową.

Podziękowanie

Wszystkim WPaniom i Panom, którzy brali czynny udział w zbiórce ulicznej, odbytej dnia 20 maja br. na rzecz naszego Stowarzyszenia, oraz wszystkim ofiarodawcom składamy najserdeczniejsze podziękowanie.

Zbiórka przyniosła kwotę **zł 161·50,** która została przeznaczona w zupełności na kolonię wakacyjną dla biednej dziatwy szkolnej.

Zarząd stow. „Opieka nad Biedną Żyd. Młodzieżą Szkolną" w Tarnowie

יוסף ווישאה! לרגלי הכנסתכם בברית נשואין הננו מאחלים לכם רב אושר והצלחה והגשמת חלומותיכם ודרככם.

פלוגת „הנוער הציוני" בטרנוב

„Swięto Góry Karmel"

w Palestynie

W ramach urządzonego obecnie „Święta Góry Karmel" w Hajfie, organizuje Egzekutywa organizacji syjońskiej w Krakowie przejazd turystyczny do Palestyny. Przejazd odbędzie się w terminie od dnia 21 czerwca do 19 lipca b. r. z 16-to dniowym pobytem w Palestynie, oraz możliwością zwiedzenia Egiptu, Grecji, Turcji i Rumunii.

Pobyt na Karmelu, gdzie klimat w czerwcu przez obfite zalesienie, góry i bliskość morza jest doskonały, daje możność należytego wypoczynku i miłego spędzenia urlopu. Istnieją też możliwości sportowe i rozrywkowe w ramach specjalnie organizowanych barwnych widowisk, koncertów, wycieczek, rewii i tp. atrakcyj, w czasie uroczystości „Święta Góry Karmel".

Ceny przejazdu na „Święto Góry Karmel" — specjalnie tanio kalkulowane, począwszy od zł 380.— obejmują bilety okrętowe w obie strony z pełnym utrzymaniem na okręcie, indywidualny paszport zagraniczny, wizę pobytową palestyńską, wizy tranzytowe rumuńskie w obie strony, oraz podatek zaokrętowania i lądowania. Ponadto zapewnione są wydatne zniżki kolejowe, oraz załatwienie wystarczającej ilości dewiz zagranicznych dla turystów.

Zgłoszenia uczestnictwa przejazdu należy kierować do Egzekutywy organizacji syjońskiej w Krakowie, ul. Dietla 107, telef. 108-84, która udziela dokładnych informacyj, oraz wysyła szczegółowe prospekty, dotyczące „Święta Góry Karmel".

Hagaliła

Hagaliła — nowe, piękne, melodyjne słowo. Hagaliła! Hagaliła! Brzmi, jak przyśpiew pieśni tanecznej, jest zaś właściwie przyśpiewem marsza pochodu pionierów, hasłem bitewnym uzbrojonych rolników, zajmujących nowe tereny osiedleńcze w Galilei Północnej, orzących pod osłoną drutów kolczastych, kamiennych szańców i mieczy świetlistych, którymi reflektory strażnicze nocą zakreślają łuki po połonicach i zboczach górskich. Hagaliła — wielka akcja Żydowskiego Funduszu Narodowego na rzecz wyzwolenia, wykupienia, skolonizowania, ucywilizowania Galilei Północnej. Hagaliła — potężna bitwa kultury żydowskiej — wydana barbarzyństwu pustyni, zbójom szowinizmu arabskiego.

Galilea jest najpiękniejszą częścią Palestyny. W samym ukształtowaniu powierzchni tej krainy górskiej, wiecznie zielonej, wiecznie wiosennej, okrytej bujną, dziką roślinnością, oddychającej powietrzem balsamicznym, pachnącej ziołami, chronionej przed żarem słońca, powiewem ze szczytów libanskich — jest jakaś harmonia doskonała.

Miałyżby druty delimitacji, przeprowadzonej w ramach planu podziału Palestyny — odgrodzić Galileę od przyszłego Państwa żydowskiego? Cóż może zachować tę krainę dla państwa żydowskiego? Cóż zdoła ją uchronić przed śmiercionośnym tchnieniem pustyni? Jedno tylko: włączenie Galilei w zakres żydowskiego stanu posiadania. To, co zostało zaniedbane w dziedzinie kolonizacji Galilejski — musi być natychmiast naprawione. Oddziały pionierskie, maszerujące teraz ku nowym punktom osiedleńczym, przestaczające Galileę w środek kultury rolnej — muszą być chronione przez Naród Żydowski — muszą mieć za sobą zaplecze pomocy materialnej.

Hagaliła — to walka o granice Palestyny, o jej kresy północne. Hagaliła, słowo skandujące rytm trudu wyzwoleńczego niech stanie się hasłem dnia!

Pierrot.

Koledze Rab. Drowi Mojżeszowi Weissmanowi wyraża najgłębsze współczucie z powodu śmierci błp. MATKI

Grono naucz. gimnazjum „Safa Berura" w Tarnowie

משתתפים אנחנו בצערו הגדול של האפטרופוס שלנו, הרב ד״ר משה ויסמן במות עליו אמו. המקום ינחם אותו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

הסתדרות „הצופה" קן בטרנוב

„Kontynuujcie nasze dzieło!"

(Pozdrowienie z Chanity)

CHANITA, w miesiącu Ijar.

Z wzgórza Chanity, z nowego osiedla u północnych kresów Palestyny, ślemy pozdrowienia każdemu, kto pracą swą i trudem przyczynił się do wyzwolenia tego nowego punktu jiszuwu, każdemu, kto bierze udział w akcji „Hagalila", rozpoczętej przez Keren Kajemet.

Przybyliśmy tu z różnych stron Palestyny, z różnych grup ideowych i organizacyj. Nam przypadło w udziale położyć kamień węgielny pod rozbudowę jiszuwu żydowskiego w zachodniej części Górnej Galilei. Wśród ciężkich zmagań i krwawych ofiar wstąpiliśmy na tę ziemię, by ją wziąć w posiadanie, by ją uprawiać i osiedlić się na niej. Dwaj towarzysze nasi życiem swym przypłacili ten nowy akt pionierstwa, kiedy pełnili straż na swych placówkach. Lecz krew ich świętą czyni nam tę ziemię, świętą po wieki. Wszystkimi siłami dążyć będziemy, by tu rozbudować wielki kwitnący jiszuw, który by mógł stać się chlubną kartą w naszym dziele odbudowy.

A kiedy teraz stoimy na straży pracy i bezpieczeństwa w tym najmłodszym osiedlu w kraju, zwracamy się do braci naszych w golusie, do każdego, któremu drogie jest dzieło żydowskiej odbudowy i apelujemy: kontynuujcie nasze dzieło!

Niechaj dzieło nasze nie będzie pozostawione swemu losowi. Niechaj Chanita nie zostanie osamotnionym punktem na żydowskiej mapie zachodniej części górnej Galilei. Niech dookoła powstaną nowe osiedla, niech utworzony zostanie wielki kompleks ziem żydowskich w górach Naftali, na północnej rubieży kraju.

Nie jesteśmy opuszczeni. Dziesiątki i setki towarzyszy gotowi są stanąć w szeregu, na każde zawołanie ruchu, by kroczyć dalej i zdobywać dalej. Tylko ziemi im dajcie, a oni zrobią, co jest ich obowiązkiem. Zbudują nowe wsie żydowskie, które stać będą na straży łączności między narodem żydowskim a ziemią żydowską w Górnej Galilei.

Dopomóżcie akcji „Hagalila", zainicjowanej przez Keren Kajemet Leisrael. **Kwuca Chanita**

Wielka konferencja palestyńska

Akcja „Hagalila" została zainaugurowaną w Tarnowie wielką konferencją palestyńską odbytą z inicjatywy lokalnej komisji Żydowskiego Funduszu Narodowego w niedzielę 22 b. m. przy licznym udziale działaczy syjonistycznych, oraz delegatów poszczególnych frakcji syjonistycznych.

Zagaił konferencję prezes tow. dr Chômet, który podkreślając wielkie znaczenie K. K. L., żalił się na brak należytej aktywności na rzecz tego funduszu ze strony niektórych działaczy syjonistycznych.

Przemówienia o znaczeniu rozpoczynającej się akcji „Hagalila" wygłosili delegaci komitetów centralnych poszczególnych frakcji, a mianowicie rabin Klieger z Krakowa (Mizrachi), dr O. Spiro z Krakowa (Hitachdut), inż. Löwenstein, delegat centrali K. K. L. w Jerozolimie, oraz M. Wiesenfeld, dyrektor centrali K. K. L. w Krakowie.

Wszyscy mowcy wskazali na wielkie znaczenie historyczne i polityczne jakie posiada Galilea, szczególnie obecnie, w czasie kiedy granice przyszłego Państwa żydowskiego są ustalone przez angielską komisję podziałową, która przy swych rozstrzygnięciach liczy się w głównej mierze z żydowskim stanem posiadania na odnośnych terenach. Mowcy wzywali zatem obecnych do złożenia wielkich ofiar pieniężnych i do intensywnej pracy zbiórkowej na rzecz akcji dla wykupna Galilei.

Licznie zebrani działacze syjonistyczni wysłuchali w skupieniu interesujących wywodów mowców, po czym wszyscy wyrazili swoją gotowość współpracy przy tej akcji, przyjmując na miejscu listy zbiórkowe wraz z spisami osób, do których zwrócą się po odpowiednie datki.

Akcja na rzecz „Hagalila" rozpoczęła się zaraz nazajutrz, a pierwsze wyniki akcji wskazują, że społeczeństwo żydowskie naszego miasta ma należyte zrozumienie dla akcji wykupienia ziemi w górnej Galilei i składa odpowiednie datki na ten cel. Należy żywić nadzieję, że dalszy ciąg akcji pójdzie po tej samej linii.

Z pobytu tow. inż. Löwensteina

w Tarnowie

We wtorek 24 bm. odbyło się zebranie przedstawicieli wszystkich organizacji młodzieży syjonistycznej z udziałem tow. Inż. Löwensteina. Przedmiotem obrad była akcja Hagalila wśród młodzieży. W toku konferencji ustalono szczegółowy plan pracy który jest już w toku realizacji.

We wtorek 24 bm. odbyło się zebranie członkiń Wiza, na którym tow. inż. Löwenstein wygłosił referat o akcji Hagalila i o jej znaczeniu politycznym i gospodarczym. Po referacie rozdano listy zbiórkowe wśród obecnych kobiet.

We wtorek 24 bm. odbyło się również zebranie licznych działaczy syjon., na którym tow. inż. Löwenstein wygłosił referat o obecnej sytuacji politycznej Palestyny, przy czym podkreślił znaczenie wykupienia Galilei.

We czwartek 26 bm. odbyło się w lokalu org. Hanoar Hacijoni zgromadzenie młodzieży syjonistycznej z udziałem tow. inż. Löwensteina, poświęcone akcji Hagalilah.

Lokalna komisja K. K. L. uprasza wszystkich współpracowników akcji Hagalila, aby do niedzieli 29 bm. godz. 8 wiecz. przedłożyli sprawozdania i odprowadzili zainkasowane kwoty w biurze KKL. przy pl. Kazimierza W. 3.

Podziękowanie

WP. drowi SCHIPPEROWI, dyr. szpitala żyd. w Tarnowie, dr BLOCH-MERZOWEJ, drowi BLOCHOWI, drowi JEKELOWI, drowi BIENENSTOCKOWI, drowi HULLESOWI, oraz siostrom szpitala żydowskiego, a w szczególności siostrze przełożonej — za troskliwą i bezinteresowną opiekę w czasie choroby mej żony — składam serdeczne „Bóg zapłać".

Józef Wandstein

Podziękowanie

WP. drowi Bronisławowi Rubinowi

specjaliście chorób uszu, nosa i gardła

za bezinteresowne wyleczenie naszej córeczki z ciężkiego zapalenia ucha — składamy tą drogą serdeczne „Bóg zapłać".

M. Marguliesowie
ul. Bernardyńska

Sprostowanie

Spółdzielcze Towarzystwo Wzajemnego Kredytu ofiarowało na rzecz zakładu sierót żyd. **zł 250**, a nie — jak w poprzednim numerze podaliśmy — zł 50, co niniejszym prostujemy.

ZE SPRAW MIEJSKICH

Zatrudnienie bezrobotnych kobiet

Sprawa zatrudnienia bezrobotnych kobiet została nareszcie szczęśliwie rozwiązana. Akcja bezrobotnych kobiet miała jednak przebieg dramatyczny. Wobec nieustępliwego stanowiska prezydenta miasta, bezrobotne kobiety — celem poparcia swych żądań jakimś czynem konkretnym — okupywały dniem i nocą plac przed budynkiem zarządu miejskiego przy ul. Bernardyńskiej przez 4 dni — od piątku do wtorku, przy czym jedna kobieta została we wtorek rano przewieziona karetką pogotowia ratunkowego do szpitala powszechnego z powodu choroby na skutek wycieńczenia. Należy zaznaczyć, że ten oryginalny strejk okupacyjny odbył się bez ekscesów i zakłócenia spokoju publicznego, a został zlikwidowany we wtorek 24 bm. dzięki dobrej woli obu stron — t. j. prezydenta miasta i bezrobotnych kobiet, oraz dzięki życzliwemu stanowisku wobec bezrobotnych kobiet p. starosty Syski.

W sprawie tej — jak już zresztą zrelacjonowaliśmy w poprzednim numerze — interweniował również urząd wojewódzki w Krakowie, który uprosił p. starostę Syskę, aby poczynił wszelkie możliwe starania dla zlikwidowania konfliktu.

Konflikt został zlikwidowany w ten sposób, że p. prezydent dr Brodziński przyrzekł zatrudnić bezrobotne kobiety obarczone rodziną przez 4 dni w tygodniu z wynagrodzeniem po zł. 1.50 dziennie, zaś samotne przez 2 dni w tygodniu. Pan starosta Syska zaś ze swej strony przyrzekł wydawać bezpłatne obiady kobietom i ich dzieciom z funduszów Pomocy Zimowej.

Klub radnych socjalistycznych, wychodząc z założenia, że obiecana bezrobotnym kobietom pomoc jest tylko doraźną i niewystarczającą — zażądał zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Rady miejskiej dla uchwalenia kredytów na zatrudnienie bezrobotnych kobiet przez cały sezon letni z wynagrodzeniem po zł 2.25 dziennie. Należy zaznaczyć, że bezrobotnych kobiet liczy Tarnów obecnie około 60, a wydatek na ich zatrudnienie przez cały sezon wyniósłby zaledwie zł. 10 000.

W myśl regulaminu prezydent jest zobowiązany zwołać posiedzenie nadzwyczajne Rady w ciągu dni 8, który to termin kończy się w niniejszym wypadku w poniedziałek 30 bm.

Pomiary miasta

W tym tygodniu bawiła w Tarnowie komisja złożona z radcy wojewódzkiego p. inż. Jedliczki i radcy budownictwa miejskiego w Krakowie p. inż. Boratyńskiego, która na zaproszenie zarządu miejskiego zbadała dotychczasowe prace biura pomiarów miasta i zaprojektuje plan rozbudowy miasta.

Inspekcja Funduszu Pracy

W dniach 23 i 24 b. m. bawił w Tarnowie inspektor kontrolny Funduszu pracy w Krakowie i badał rozpoczęte prace przy budowie dróg i na kolektorze.

Zatwierdzenie budżetu gminnego

Urząd wojewódzki w Krakowie zatwierdził preliminarz budżetu gminnego na rok 1938/9, przy czym Urząd Wojewódzki poczynił w budżecie dwie tylko drobne zmiany, a mianowicie: zażądał podwyższenia subwencji na P. W. i W. F. oraz na rzecz komisji targowiskowej o 100 zł. Co do subwencji na P. W. i W. F. zarząd miejski uchwalił dotychczasową subwencję w kwocie zł 2.500, podwyższyć do zł 3.000, a poza tym wykonać cały szereg prac kosztem miasta przy drenowaniu i niwelowaniu stadionu sportowego.

Szczere i głębokie współczucie wyrażamy WP. Drom A. CHOMETOM z powodu zgonu Ich błp. Ojca i Teścia

Henrykowie Fluhrowie

Sanatorjum wypoczynkowe dla chaluców

Referat Sanitarny Centrali „Ezry Chalucowej" w Krakowie umieści w sanatorium dla chaluców w Olkuszu w okresie od 1-go czerwca do 15-go października br. chaluców potrzebujących wypoczynku. W związku z powyższym winny plugi chalucowe do 1 czerwca wnieść wykaz kandydatów chcących wyjechać na wypoczynek.

Do podania winno być załączone świadectwo lekarza kibucowego Referatu Sanitarnego „Ezry Chalucowej". Centrala zastrzega sobie prawo dodatkowego badania przez Referat Sanitarny w Krakowie.

Pielęgnowanie urody

Miło nam podzielić się z Sz. Czytelniczkami wiadomością, że delegatka naukowa Université de Beauté „Cédib" w Paryżu, p. Olimpia Roskoszyna, po powrocie z Paryża zatrzyma się w Tarnowie dnia 2 czerwca br. (czwartek), gdzie w Hotelu „City" udzielać będzie bezpłatnych porad kosmetycznych. Bezpłatne zaproszenia wydają chętnie wszystkie większe perfumerie i drogerie.

Akcja szeklowa na ukończeniu

Z lokalnej komisji szeklowej

Komisja szeklowa wzywa wszystkich posiadaczy bloczków szeklowych do zwrotu tychże i do odprowadzenia zainkasowanych kwot do poniedziałku 30 bm. w lokalu org. syjon. przy pl. Kazimierza W. 3.

Z org. „Hanoar Hacijoni"

Po uroczystościach jubileuszowych z udziałem posła dra E. Sommersteina i prezesa dra I. Schwarzbarta, a połączonych z imponującą wystawą prac członków, gniazdo przystąpiło do dalszej, codziennej pracy. Uroczystości jubileuszowe zyskały nam wielu przyjaciół wśród starszego społeczeństwa, które przez zetknięcie się z nami i poznanie wyników naszej codziennej pracy zdołało ocenić nasze wysiłki i okazuje nam stale sympatię i gotowość współpracy i pomocy. W samym gnieździe uroczystości jubileuszowe przyczyniły się do wzmocnienia wiary w słuszność naszej drogi czemu dało wyraz szereg przywódców syjonizmu, czy to podczas ich osobistego udziału w uroczystościach czy to na łamach jednodniówki „Hanoar Hacijoni" wydanej przez gniazdo z okazji 10 lecia istnienia.

Obecnie gniazdo przygotowuje się intensywnie do egzaminu ogólnego, który odbędzie się 18 i 19 czerwca w ramach II powszechnego egzaminu Ruchu.

W sobotę 21 bm. odbyła się w gnieździe uroczysta akademia z okazji przejścia kibucu „Tel-Icchak" na własną ziemię w Ewen Jehuda. Na program akademii złożyły się przemówienia br. Joska Fr. i Nachuma B. o znaczeniu osiedlenia I kibucu ogólnosyjonistycznego, oraz śpiewy solowe i chóru gniazda. W akademii wzięli liczny udział członkowie kom. lokalnego org. syjon., patronatu gniazda i przedstawiciele org. Bnej Syjon.

W akcji Hagalila bierze gniazdo czynny udział. Wewnątrz gniazda już rozpoczęto błyskawiczną akcję młodzieżową Hagalila, a we czwartek 26 bm. odbyło się w naszym lokalu zebranie całej młodzieży syjonistycznej z udziałem delegata centrali K. K. L. w Jerozolimie tow. Inż. Löwensteina.

Rozpoczęta w ubiegłym tygodniu akcja werbunkowa rokuje bardzo dobre wyniki. Skupienie jaknajwiększej ilości młodzieży w szeregach org. syjonistycznej jest dzisiaj jednym z najważniejszych zadań.

Bardzo intensywnie przygotowuje się gniazdo do kolonii letnich. Hasło rzucone przez kierownictwo gniazda: „wszyscy członkowie gniazda na kolonie" zostało chętnie podchwycone przez wszystkie kwuce. Czyni się starania, by umożliwić każdemu członkowi gniazda chociaż tygodniowy pobyt na kolonii. W roku bieżącym gniazdo nasze weźmie udział w kolonii wychowawczej okręgu tarnowskiego, gorlickiego i rzeszowskiego w Ropiny Ruskiej, w kolonii instruktorskiej ruchu w Sorganach w Tuchli i „kolonii pracy" w Krajowicach, gdzie wyjadą plutony stojące już przed osobistą realizacją, przed wyjazdem na hachszarę. B.

Czy wykupiłeś już szekel?

Walne zebranie właścicieli nieruchomości

W niedzielę 22 bm. odbyło się doroczne walne zebranie członków stow. właścicieli nieruchomości w Tarnowie. Zagaił prezes p. prof. Dubiel, po czym p. dr Fink wygłosił referat o oddłużeniu własności miejskiej, p. dr Offner wygłosił referat o nowych przepisach o czyszczeniu miasta, oraz o opłatach wodociągowych, a p. dr Menderer wygłosił referat o nowych przepisach w sprawie wywozu śmieci, następnie prezydent dr Brodziński i dyr. inż. Lecuhter udzielali wyjaśnień w sprawie opłat samorządowych.

Z kolei prezes p. prof. Dubiel złożył sprawozdanie z działalności zarządu, a pp. Honig i Pazdro złożyli sprawozdanie kasowe i komisji rewizyjnej.

Po dyskusji uchwalono absolutorium dla zarządu oraz dokonano uzupełniającego wyboru do zarządu.

Dodatkowo zostali wybrani pp. dr Menderer, Jan Gacek, Ozjasz Honig, Jan Prusak, Majer Weiss i Rubin Kaufman.

Egzaminy w gimnazjum „Safa Berura"

Od 17 do 27 b. m. odbywał się w gimnazjum „Safa Berura" egzamin dojrzałości absolwentów VIII kl. — Komisji egzaminacyjnej przewodniczył p. Machalski, dyrektor III gimnazjum państwowego w Tarnowie.

Do egzaminu stanęło 24 uczniów i uczenic.

W poniedziałek 23 b. m. rozpoczął się w tutejszym gimnazjum „Safa Berura" pisemny egzamin z ukończenia gimnazjum ogólno kształcącego (IV kl) Egzamin pisemny trwa do piątku 27 bm. Komisji egzaminacyjnej przewodniczy p. prof. Scherer, dyr. gimnazujm żydowskiego w Krakowie. Egzamin pisemny rozpocznie się dnia 1 czerwca br.

Tylko wytrwałość popłaca

Każda poważniejsza decyzja życiowa wymaga rozwagi, do takich decyzji należy też niewątpliwie sposób zabezpieczenia sobie starości bądź przyszłości dzieci. Nie jeden człowiek pracy zastanawia się nad pytaniem, jak ma najlepiej zabezpieczyć swe uciułane grosze.

Pamiętać przy tym należy na podstawie doświadczenia, że kardynalnym warunkiem ostatecznego sukcesu jest w tym wypadku systematyczność i wytrwałość w oszczędzaniu i nie uleganie żadnej nerwowości czy urojonym zgoła obawom. Wszelkie pospieszne wycofywanie oszczędności już raz zadeponowanych szkodzi przede wszystkim ciułaczowi i naraża go na stratę korzyści, które mają być owocem wieloletnich żmudnych wysiłków.

Jest faktem niewątpliwym, że najpewniejszym zbiornikiem oszczędności jest P. K. O., co potwierdza zdrowy instynkt najszerszych rzesz ciułaczy, obdarzających P. K. O. swym zaufaniem. Na współpracy obydwu stron — wytrwałej systematyczności ciułaczy oraz czujnej troskliwości P. K. O. o powierzone wkłady — oparta jest niezachwiana pewność tych oszczędności, wymownym zaś tego dowodem — nieustanny wzrost liczby książeczek oszczędnościowych P. K. O. i sumy wkładów.

Ze sportu

Zawody o mistrzostwo ligi okręgowej

Tarnovia — Fablok (Chrzanów) 0:0

Z wielkim zainteresowaniem oczekiwane zawody czołowych zespołów ligi okręgowej zgromadziły na boisku Tarnovii około 1500 widzów.

Gospodarze wystąpili z dwoma graczami rezerwowymi i naogół zawiedli, a wynik remisowy winien ich w zupełności zadowolić, gdyż drużyna Fabloku była znacznie lepsza pod względem technicznym i zgrania, ustępując tylko fizycznie przeciwnikowi.

Gra sama była mało interesująca i stała na niskim poziomie, a cechowało ją ogólne zdenerwowanie, wywołane walką o cenne punkty.

Sędziował p. Stopa z Krakowa.

Tarnovia — Wawel (Kraków) 3:2 (2:1)

Koszykarze i siatkarze Samsonu zwyciężają

W ostatnim czasie drużyny siatkówki i koszykówki Samsonu poczyniły znaczne postępy i odniosły szereg sukcesów, zwyciężając kolejno Metal i Mościce. Na specjalne wyróżnienie zasługuje młody i utalentowany zawodnik „Alek". Ge Be.

Z braku miejsca dalszy ciąg sprawozdania z akcji węglowej umieścimy w następnym numerze.

Kronika

Bnej Syjon. Sobota 28 bm. o godz. 3.30 odbędzie się dalszy ciąg referatu tow. Wołowskiego. — Poniedziałek 30 b. m. o godz. 8 odbędzie się pogadanka kwucy Achdut. — Wtorek 31 bm. o godz. 8.30 odbędzie się seminarium socjologiczne. — Sroda 1-go czerwca o godz. 8 odbędzie się pogadanka kwucy Neszer. — Czwartek 2 czerwca o godz. 8.30 odbędzie się seminarium nauk politycznych.

Egzaminy do klasy I gimn. Tow. „Safa Berura" odbędą się dnia 19 czerwca. — Egzaminy do dalszych klas gimn. i do liceum odbędą się między 20 a 25 czerwca. — Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja w godzinach urzędowych.

Młode Wizo. W sobotę o godz. 3 odbędzie się plenarka z pogadanką n. t. „Obecna sytuacja polityczna w Europie". — W środę o godz. 8 pogadanka grupowa. — W sobotę dnia 28 bm. o godz. 8 wiecz. odbędzie się herbatka towarzyska. — We wtorek 31 maja o godz. 5 po poł. odbędzie się w ogrodzie i lokalu Wiza herbatka towarzyska.

Dancing wiosenny „Opieki nad Biedną Żyd. Młodzieżą Szkolną" w Tarnowie odbędzie się dnia 11 czerwca w salach Bristolu. — Dochód przeznaczony na kolonie wakacyjne.

Egzamin wstępny do Gimnazjum Stowarzyszenia Żydowskich Nauczycieli Szkół Powszechnych i Srednich rozpocznie się dnia 19 czerwca b. r. Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja w lokalu szkoły Matejki 4a.

Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Stowarzyszenia Żydowskich Nauczycieli Szkół Powszechnych i Średnich przyjmuje zgłoszenia na rok szkolny 1938 i 1939. — Dla zamiejscowych ulgi kolejowe.

Kino „Apollo" wyświetla dziś i w dni następne film p. t. „Grzechy młodości".

Działaczka sportowa skarży o zniesławienie. Z powodu tarć wewnętrznych stow. sportowe Ż. M. S. otrzymało od władzy administracyjnej komisarza. Część członków niezadowolona z tego stanu rzeczy zaczęła podejrzywać p. Idę H., należącą do „opozycji", że ona to przyczyniła się do ustanowienia komisarza. Toteż pp. Wilhelm Gutwirt i Linzenberg napisali do p. H. list, że czekają ją „takie konsekwencje, jakie poniosła pewna siebie Hinda Fleischerowa". Sprawa powyższa znalazła swój epilog przed Sądem grodzkim w Tarnowie na skutek skargi wniesionej przez p. H. przeciw pp. Gutwirtowi i Linzenbergowi, którzy na rozprawie odbytej dnia 24 b. m. tłumaczyli się, że działali w imię dobra sportu. Po wywodach stron zastąpionych przez mgra Mütza i mgra Lenkowitza, sędzia Wieczorek odroczył rozprawę do połowy czerwca celem przesłuchania dalszych świadków.

O zniesławienie Przed sędzią drem Wójcikiem toczyła się rozprawa karna przeciw Janowi Dybusiowi oskarżonemu przez dyrektora budownictwa miejskiego inż. Giżbert-Studnickiego o zniesławienie. W liście bowiem do prezydenta miasta Jan Dybuś wysunął przeciw inż. Studnickiemu cały szereg zarzutów, którymi inż. Studnicki czuł się dotknięty na swej czci. Gdy po przeprowadzonej rozprawie zaproponowana ugoda nie doszła do skutku, sędzia ogłosił wyrok skazujący Jana Dybusia na miesiąc aresztu z zawieszeniem na 4 lata oraz na grzywnę w kwocie 100 zł.

Nieszczęśliwy wypadek. Flahm Mechel z Pilzna jadąc wozem, zaprzężonym w jednego konia na ul. Lwowskiej w Tarnowie przejechał przechodzącego 9-letniego Osłońskiego Aleksandra, syna Józefa, zamieszkałego w Tarnowie, przy ul. Granicznej, kalecząc go lekko na twarzy i głowie. — Osłoński po opatrzeniu go został oddany opiece domowej.

Włamanie. Dnia 22 bm. nieznani sprawcy włamali się do fabryki świec Rottera Mendla przy ul. Szpitalnej 6, skąd skradli około 100 kilogramów świec, wartości około 180 zł.

Aresztowanie złodziei. Policja aresztowała znanego złodzieja Władysława Wójtczaka pochodzącego z Zagłębia Dąbrowskiego, u którego znaleziono walizkę z różnymi rzeczami, pochodzącymi z kradzieży.

— Policja aresztowała też Adelę Świec pod zarzutem udziału w kradzieżach i uprawienia paserstwa na terenie miasta i powiatu.

Ceny ogłoszeń: Strona 350 zł, 1/2 str. 175 zł, 1/4 str. 90 zł, 1/8 str. 45 zł, 1/16 str. 30 zł, 1/32 str. 15 zł. Przed tekstem 100% drożej. Drobne za słowo 30 gr

Prenumerata: Miesięcznie zł 1·10, kwartalnie zł 3·30, półrocznie zł 6·60, rocznie 13.20. Prenumerata zagraniczna miesięcznie zł 1·50

Wydawca i odpowiedzialny redaktor **Chaim Friedman.** Drukiem I. Engelberga w Tarnowie